

Ogólnopolski Kongres Historii Medycyny

w setną rocznicę I Zjazdu Polskich Historyków
Medycyny i Farmacji (1924–2024)

Wrocław, 21–23 maja 2024
Program

Gmach Wydziału Filologicznego
Uniwersytetu Wrocławskiego

Zdjęcie ze zbiorów Katedry Historii
Medycyny Collegium Medicum
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Profesor Władysław Szumowski (1875–1954)

„Władysław Szumowski pozostaje jedną z najważniejszych postaci w tradycji polskiej historii i filozofii medycyny, którym to przedmiotom, pojmowanym przez siebie jako ‘przestrzenie’ wzajemnie się przenikające i uzupełniające, poświęcił niemal pół wieku pracy i myśli.

Szumowski należał do pokolenia historyków i filozofów medycyny, którym dane było w niepodległej Polsce spełnić zgłaszane jeszcze w XIX stuleciu postulaty utworzenia katedr i zakładów tych przedmiotów w strukturach wydziałów lekarskich. Wspólnie z profesorem Adamem Wrzosem, ówczesnym Szefem Sekcji Szkół Wyższych i Nauki w Ministerstwie Oświaty, skreślili plany i przedsięwzięli starania zakończone sukcesem. W 1920 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim inaugurowano Katedrę i Zakład Historii i Filozofii Medycyny, pierwszą na świecie tak pomyślaną placówkę naukową i dydaktyczną.”

*Prof. dr hab. Ryszard W. Gryglewski,
Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego*

Zdjęcie z Archiwum Polskiej
Akademii Nauk w Poznaniu

Profesor Adam Wrzosek (1875–1965)

„Charakteryzując rolę Adama Wrzosa w rozwoju historii i filozofii medycyny w Polsce nie można pominąć jego działań na rzecz integracji tego środowiska badawczego. Już na pierwszym spotkaniu profesorów reprezentujących tę specjalność, w dniu 14 kwietnia 1924 r. w Warszawie, Wrzosek został wybrany na przewodniczącego nowo powstałego Towarzystwa Miłośników Historii Medycyny. Zaslugą Adama Wrzosa była idea wprowadzenia na studiach medycznych jednolitego programu wykładów i seminariów z historii i filozofii medycyny. Dyskusja nad koncepcją wspólnego programu odbyła się w przededniu III Zjazdu polskich historyków medycyny w Poznaniu, w październiku 1926 r. W spotkaniu wzięli po raz pierwszy udział wszyscy ówcześni kierownicy katedr historii medycyny w Polsce. Integracji uczonych sprzyjała dobra organizacja Zjazdu i gościnność gospodarzy.

W połowie lat trzydziestych Adam Wrzosek miał już ugruntowaną wysoką pozycję naukową na polu historii medycyny. Był niewątpliwie, obok prof. Władysława Szumowskiego, liderem tego środowiska w Polsce. Nie było więc przypadkiem, iż w 1935 r. powierzono mu kierownictwo Zakładu Historii i Filozofii Medycyny na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, obok sprawowania tej funkcji w Poznaniu.”

*Prof. dr hab. Michał Musielak,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Ogólnopolski Kongres Historii Medycyny

w setną rocznicę
I Zjazdu Polskich Historyków
Medycyny i Farmacji
(1924–2024)

Program

Wrocław • 21–23 maja 2024 r.

INTER Medyk Life

Ubezpieczenie życia i zdrowia dla medyków i ich rodzin

Ubezpieczenie niezdolności do pracy

- W razie choroby w zależności od wybranego wariantu – wypłata świadczenia dziennego za okres **od 1-go, 15-go lub 31-go dnia niezdolności do pracy** trwającej min. 31 dni
- W razie nieszczęśliwego wypadku wypłata za okres **od 1-go dnia niezdolności do pracy** trwającej min. 15 dni
- Świadczenie wypłacamy nawet **za okres 365 dni**
- Dajemy możliwość **zabezpieczenia 100% Twoich przychodów** z działalności gospodarczej

Zdrowie i leczenie

✓ Ubezpieczenie na wypadek poważnego zachorowania

- Wypłata nawet **do 1 000 000 zł.** jeśli zostanie u Ciebie zdiagnozowane jedno z 47 poważnych zachorowań (nowotwór złośliwy, udar mózgu, zawał serca, stwardnienie rozsiane itp.)

✓ Ubezpieczenie na wypadek trwałego uszczerbku na zdrowiu

- Świadczenie **do 1 000 000 zł.** jeżeli stwierdzony zostanie u Ciebie trwały uszczerbek na zdrowiu

✓ Ubezpieczenie na wypadek niezdolności do samodzielnej egzystencji

- Świadczenie **do 1 000 000 zł** możesz przeznaczyć m.in. na organizację pomocy w trudnej sytuacji życiowej

✓ Ubezpieczenie na wypadek leczenia specjalistycznego

- Świadczenie **do 50 000 zł.** jeżeli będziesz wymagał specjalistycznego leczenia (np. nowotworów złośliwych – chemioterapia/radioterapia itp.)

✓ Ubezpieczenie na wypadek pobytu w szpitalu

- Świadczenie **do 1 000 zł/dzień** za okres od 1-go dnia pobytu w szpitalu (jeżeli pobyt w szpitalu trwał min. 2 dni w przypadku choroby lub 1 dzień w przypadku nieszczęśliwego wypadku)
- Świadczenie wypłacane jest maksymalnie **za okres 365 dni**

Ubezpieczenie na wypadek śmierci

- Zabezpieczenie finansowe Twoich bliskich, gdyby Ciebie zabrakło – **nawet do 5 000 000 zł**

INTER Polska to:

30 lat doświadczenia na rynku ubezpieczeń dla lekarzy i lekarzy dentystów

specjalistyczne pakiety ubezpieczeniowe dla branży medycznej

21 MAJA 2024 r. (wtorek)

**Sesja plenarna w Auli Leopoldyńskiej
Uniwersytetu Wrocławskiego, pl. Uniwersytecki 1**

16.00–16.20 Otwarcie Kongresu

16.20–16.50 Wręczenie Stetoskopu Wiktora

16.50–18.30 Wykłady plenarne

RYSZARD W. GRYGLEWSKI (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum)

Władysław Szumowski i jego historia medycyny filozoficznie ujęta

MICHAŁ MUSIELAK (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu /

Komisja Historii i Filozofii Medycyny Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)

Profesor Adam Wrzosek jako historyk i filozof medycyny

JAROMIR JESZKE (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wyzwania polskiej historiografii medycznej

ANDRZEJ URBANIK (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum)

Wkład Polaków do światowej radiologii

JAROSŁAW KITA (Uniwersytet Łódzki)

Kultura uzdrowiskowa w pracach interdyscyplinarnego zespołu badaczy skupionych wokół profesor Bożeny Płonki-Syroki

18.30–18.50 Prezentacja książki dra n. med. MIECZYŚŁAWA CHRUŚCIELA
pt. *Malarz lekarzy*

18.50–19.20 Spotkanie z PAWŁEM WYSOCZAŃSKIM, reżyserem,
i MARCINEM CZERWIŃSKIM, konsultantem filmu pt. *Mensch*

22 MAJA 2024 (środa) SALA KONFERENCYJNA

SESJA LEKARSKA I MEDYCYNĄ WOJSKOWĄ

8.30–10.30 Moderacja Krzysztof Kopociński

LUBOW ŻWANKO I DMYTRO KIBKAŁO (Państwowy Uniwersytet Biotechnologiczny w Charkowie, Ukraina)
Polscy lekarze na wschodniej forpoczcie walki z chorobami zakaźnymi. Retrospektywa dokonani wybitnych polskich lekarzy w Charkowie w XIX i na początku XX wieku

JOLANTA EPSZTEIN (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk)
Lekarze żydowscy na ziemiach polskich od końca XIX wieku do lat sześćdziesiątych XX wieku. Próba rekonstrukcji obrazu społecznego grupy

JANUSZ KŁAPEĆ (Instytut Pamięci Narodowej – Oddział Lublin)
Dr Ludwik Schmaus – od kliniki w Krakowie do tragicznej śmierci w prowincjonalnym getcie w Opolu Lubelskim. Studium przypadku

PIOTR SOBOLEWSKI (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Collegium Medicum)
Działalność naukowa Kazimierza Sobolewskiego prowadzona w łagrach dalekiej północy

SAMIR ISMAIL (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Garwolinie)
Sylwetki wybitnych Tatarów w historii polskiej medycyny i farmacji

MATEUSZ SZUBERT (Uniwersytet Opolski)
„Klinika nerwic płciowych” Tadeusza Bilikiewicza w świetle dawnej psychiatrii i seksuologii

ALEKSANDER WOŹNY (Uniwersytet Wrocławski)
Historyczny Zeszyt NIL, czyli medyków portret własny na stulecie polskiego samorządu lekarskiego, z raportem Flexnera z 1910 r. w tle

Przerwa

10.40–12.20 Moderacja Andrzej Urbanik

MAGDALENA PACIOREK (Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk)
Kadra naukowa Akademii Medycznej we Wrocławiu w świetle dokumentów Wydziału Nauki i Szkolnictwa Wyższego PZPR lat 50. XX w.

RYSZARD RAFAŁ KACAŁA (Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych)
Profesor Tadeusz Marciniak – anatom i dydaktyk

EMILIAN KOCOT (Śląska Izba Lekarska – Ośrodek Dokumentacji Historycznej)
Dr med. Karol Zahorski (1879–1970), jeden z Judymów w Zagłębiu Dąbrowskim

MAGDALENA MAZURAK (Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej)
Historia leczenia wcześniaków urodzonych w Polsce z zamartwicą i bardzo małą masą urodzeniową ciała. Analiza dokumentacji medycznej sprzed 33 lat z ośrodka III stopnia referencyjności opieki neonatologicznej

MICHAŁ K. OWECKI (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)
Narodziny doktryny neuronu: spór i wspólne zwycięstwo Cajala i Golgiego

KAROLINA SZUŁA (Uniwersytet Wrocławski)
Średniowieczne teorie na temat krzepliwości krwi i jej składu na przykładzie traktatu „De phlebotomia” Tomasza z Wrocławia

Przerwa

22 MAJA 2024 (środa) SALA KONFERENCYJNA

SESJA LEKARSKA I MEDYCYNĄ WOJSKOWĄ

12.40–14.50 Moderacja Ryszard W. Gryglewski

MACIEJ MROŻEWSKI (Komisja Historyczna Okręgowej Rady Lekarskiej w Szczecinie)

Powstańcy warszawscy – lekarze szczecińscy

ZBIGNIEW KOPOCIŃSKI I KRZYSZTOF KOPOCIŃSKI (Komisja Historyczna Wojskowej Izby Lekarskiej / 105.

Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią w Żarach)

„Ea vita beata est, quae est eadem honesta” – pamięci kmdr. por. lek. Andrzeja Stefana Wężyka (1888–1965) i kpt. lek. Władysława Wężyka (1891–1923)

KRZYSZTOF KOPOCIŃSKI I ZBIGNIEW KOPOCIŃSKI (Komisja Historyczna Wojskowej Izby Lekarskiej / 105.

Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią w Żarach)

Mjr dr med. Anna Gecow „Anka” (1911–1985) – znad Ebro i Nysy Łużyckiej do więzienia na Rakowieckiej

EWA RZECZKOWSKA (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

„Hiszpański lekarz” – losy płk. dr. Stanisława Flaty

AGNIESZKA POLAK (Uniwersytet Medyczny w Lublinie)

Działalność lekarzy na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Lublina do 1939 roku

BARBARA WASIEWICZ (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum)

Język esperanto w dziejach polskiej medycyny

MAŁGORZATA STAWIAK-OSOSIŃSKA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Teresa Ciszewiczowa (1844–1921) – życie, praca zawodowa, działalność społeczna i patriotyczna

Przerwa

SESJA FARMACJA

15.00–17.20 Moderacja Wojciech Ślusarczyk

ANITA MAGOWSKA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Aptekarze Wileńszczyzny w świetle korespondencji Jana Fryderyka Wolfganga i sprawozdań Cesarskiego Towarzystwa Wileńskiego

AGNIESZKA RZPIELA (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum)

„Historia Farmacji nieprzedartą wieków pokryta zasłoną, niepewności cechą naznaczona”. O początkach nauczania farmacji na Uniwersytecie Jagiellońskim

ANNA ŻUK (Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie)

Samorząd aptekarski w latach 1944–1950

PIOTR SKALSKI (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Działalność naukowa prof. dr. Jerzego Tułeckiego

BARBARA WASIEWICZ (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum)

Życie i twórczość artystyczna magistra farmacji Stanisława Magierskiego (1904–1957)

KACPER ROSNER-LESZCZYŃSKI (Uniwersytet Wrocławski)

Apteczna poniemieckość na „Ziemiach Odzyskanych” po 1945 roku? W zawieszeniu pomiędzy użytecznością a widmologią

DOBROŚŁAWA WIŚNIEWSKA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu / Studenckie Koło Naukowe Historii Nauk Medycznych)

Synteza wybranych azotowych związków heterocyklicznych i ich potencjalne właściwości farmakologiczne w ujęciu prof. dra hab. n. farm. Sylwestra Bałoniaka (1931–2003)

KRZYSZTOF SIEMIANOWICZ (Śląska Izba Lekarska – Ośrodek Dokumentacji Historycznej)

Psychodeliki – wilk w owczej skórze czy dziecko wylane z kąpielą?

22 MAJA 2024 (środa) SALA KONFERENCYJNA

SESJA CZASOPISMA I STOWARZYSZENIA MEDYCZNE

17.30–18.50 Moderacja Andrzej Wojnar

BOŻENA URBANEK (Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk)

Wydawcy, redaktorzy prasy lekarskiej i farmaceutycznej początków XX w. (do 1939 roku)

JAROSŁAW SOBOLEWSKI (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

„Przegląd Weterynaryjny” (1886–1939) – pierwsze naukowe czasopismo weterynaryjne w języku polskim

MAGDALENA MUSKAŁA (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku)

Związek Lekarzy Polskich w Chicago w Stanach Zjednoczonych Ameryki (1946–2024)

MAŁGORZATA MARCYSIAK (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie)

Badania naukowe Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego w świetle zjazdów w okresie powojennym (do roku 1989)

SEWERYNA KONIECZNA I PIOTR PALUCHOWSKI (Gdański Uniwersytet Medyczny)

Historia Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku

KATARZYNA B. FULBISZEWSKA (Śląska Izba Lekarska – Ośrodek Dokumentacji Historycznej)

Krótką refleksja o Muzeum Historii Medycyny i Farmacji ŚIL, czyli po co to robimy?

SESJA PLENARNA W SALI KONFERENCYJNEJ

18.50–19.00 Moderacja Dariusz Lewera

EWA GRZĘDA (Uniwersytet Wrocławski)

Stomatolog na tropie wojennych tajemnic karkonoskich schronisk.

O debiucie powieściowym Sławka Gortycha

19.00–20.00

Otwarte spotkanie ze Sławkiem Gortychem, lekarzem, autorem książek:

Schronisko, które przestało istnieć (Wrocław 2021),

Schronisko, które przetrwało (Wrocław 2022),

Schronisko, które spowija mrok (Wrocław 2024)

23 MAJA 2024 (czwartek) SALA KONFERENCYJNA

SESJA LECZNICTWO UZDROWISKOWE I PRZYRODOLECZNICTWO

9.00–10.10 Moderacja Bożena Płonka-Syroka

ROBERT LIPELT (Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku)

Uzdrowiska karpackie i ich wartość lecznicza w okresie od drugiej połowy XIX wieku do wybuchu I wojny światowej

WIOLETA TOPOLSKA-PŁACHTA (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu)

OLAF PŁACHTA (Publiczna Szkoła Gastronomiczna HO-GA we Wrocławiu)

Działalność uzdrowiska Przerzeczyn-Zdrój w latach 1945–1989

KRZYSZTOF PRĘTKI (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego

w Poznaniu / Komisja Historii i Filozofii Medycyny Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)

Problematyka leczenia wodami w uzdrowiskach na łamach czasopisma „Pamiętnik Polskiego Towarzystwa Balneologicznego” w latach 1905–1935

JERZY SPOREK (Uniwersytet Wrocławski)

Lasy lecznicze – nowe formy lecznictwa uzdrowiskowego w Europie

Przerwa

10.20–11.30 Moderacja Jarosław Kita

BOŻENA PŁONKA-SYROKA (Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy / Komisja Historii Nauki Polskiej

Akademii Umiejętności w Krakowie)

Kształtowanie się oferty leczniczo-wypoczynkowej w Rudawach Wschodnich (Saksonia) – rys historyczny

ANITA NAPIERAŁA (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Między dyletantyzmem a profesjonalizmem. Wokół dyskusji o roli lekarza uzdrowiskowego na przełomie XIX i XX wieku

ANNA ODRZYWOLSKA (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie)

Leczenie uzdrowiskowe we Włoszech w XVI wieku

IZABELA SPIELVOGEL (Politechnika Opolska)

Etnomedycyna i tradycyjne systemy lecznicze na Śląsku do pierwszej połowy XX wieku

Przerwa

23 MAJA 2024 (czwartek) SALA KONFERENCYJNA

SESJA BIOETYKA, ETYKA LEKARSKA I FILOZOFIA MEDYCYNY

11.40–14.00 Moderacja Michał Musielak

Biotechnologia a bioetyka przed dziesięcioleciem i dzisiaj – wybrane aspekty bioetyczne prac własnych.

Z ANDRZEJEM MACKIEWICZEM z Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
rozmawia JAN ZAMOJSKI

JAROSŁAW SAK (Uniwersytet Medyczny w Lublinie)

Definicje, przedmiot i zakres filozofii medycyny

JAROSŁAW BARAŃSKI (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)

Historyczny rys etyki w medycynie

JUSTYNA CZEKAJEWSKA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Etyczne i prawne aspekty zgody pacjenta na pobranie komórek, tkanek i narządów w celu ich transplantacji

TOMASZ KAPUTA (Prosona, Wrocław)

Sztuczna inteligencja w narzędziach zdrowia psychicznego - szansa czy zagrożenie?

ANASTAZJA SZUŁA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Kwantytatywna fenomenologia zaburzeń temporalności

JAKUB LAMBRINOW (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu / Uniwersytet Wrocławski)

Spotkanie chorego z lekarzem jako sytuacja esencjalna zawodu lekarza i jej miejsce w filozofii medycyny

Andrzeja Szczeklika

SESJA PLENARNA W SALI KONFERENCYJNEJ

14.20–14.40

Pokaz filmu o prof. Janie Mikuliczu-Radeckim. Wprowadzenie KRZYSZTOF WRONECKI

14.40–15.10 Moderacja Halina Bogusz

BEATA KOŁODZIEJCZYK-MRÓZ I PIOTR MAJCHER (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Profesora Andrzeja Szczeklika „Przychodzi wena do lekarza” okiem organizatorów

JĘDRZEJ SOLIŃSKI (Uniwersytet Wrocławski / Sorbisches Museum in Bautzen)

„Dopóki w tobie jestem”, czyli poetycki świat Kazimierza Pichlaka

15.10–16.10

Otwarte spotkanie z dr. n. med. Kazimierzem Pichlakiem, lekarzem i poetą, laureatem Konkursu Literackiego im. Profesora Andrzeja Szczeklika *Przychodzi wena do lekarza*

16.10–17.00

Pokaz filmu pt: *Mensch* w reżyserii Pawła Wysoczańskiego. Wprowadzenie MARCIN CZERWIŃSKI

Zakończenie Kongresu

Czas referowania: 15 minut

22 MAJA 2024 r. (środa) SALA KLUBOWA

SESJA PIELĘGNIARSTWO

8.30–10.30 Moderacja Sylwia Krzemińska

MAŁGORZATA BRYKCYŃSKA (CICIAMS – Międzynarodowy Katolicki Komitet Pielęgniarek i Asystentów Medyczno-Społecznych, Rzym – Londyn)

Polskie pionierki pielęgniarstwa i ich działalność międzynarodowa w okresie międzywojennym

GRAŻYNA GIERCZAK (Główna Komisja Historyczna przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego)

MAŁGORZATA MARCYSIAK (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie)

Wartości chrześcijańskie w koncepcji pielęgniarstwa i twórczości Janiny Woynarowskiej

JOANNA SZADY (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

Wkład szarytek w rozwój usług pielęgniarstwach i opiekę nad chorymi na ziemiach polskich

ANNA FALKIEWICZ I AGNIESZKA SPRAWKA (Wyższa Szkoła Medyczna w Kłodzku)

Pielęgniarstwo jako misja w koncepcji Hanny Chrzanowskiej

ELŻBIETA GARWACKA-CZACHOR I KAROLINA REIMANN (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Głogowie / Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego)

Historia działalności Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego

KRYSZYNA WOLSKA-LIPIEC (Główna Komisja Historyczna przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego)

Medalistki – ich droga do medalu Florence Nightingale

KAROLINA BASZYŃSKA I ELŻBIETA GARWACKA-CZACHOR (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Głogowie / Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego)

Dolnośląskie pielęgniarki wyróżnione Medalem im. Florence Nightingale

Przerwa

SESJA REHABILITACJA, STOMATOLOGIA, HIGIENA

10.40–12.30 Moderacja Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska

MARIUSZ MIGAŁA (Politechnika Opolska) i BEATA SKOLIK (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie)

Polska koncepcja rehabilitacji jako integralna i nieodzowna część postępowania leczniczego rozwijana po 1945 roku

SŁAWOMIR JANDZIŚ (Uniwersytet Rzeszowski, Kolegium Nauk Medycznych)

Doc. dr Antoni Gabryszewski – prekursor ortopedii i rehabilitacji w Polsce

HALINA EY-CHMIELEWSKA (Okręgowa Izba Lekarska w Szczecinie)

Twórcy akademickiej stomatologii na Pomorzu Zachodnim po II wojnie światowej

RENATA WILKOZIEWSKA-KRAKOWSKA (Muzeum Miejskie Wrocławia)

Prof. dr med. dent. dr h.c. Walther Wolfgang Bruck (1872–1937). Nieznane fakty z odnalezionej kroniki rodzinnej

MAŁGORZATA JASZCZUK-SURMA (Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych)

Związki naukowe Marii Skłodowskiej-Curie i prof. Antoniego Cieszyńskiego

MICHAŁ CHLIPIAŁA (Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum)

Kolonialne początki polskiej medycyny tropikalnej

22 MAJA 2024 r. (środa) SALA KLUBOWA

SESJA POLSCY HISTORYCY MEDYCyny

12.30–13.30 Moderacja Anita Magowska

PRZEMYSŁAW MARCIN ŻUKOWSKI (Uniwersytet Jagielloński)

Adam Wrzosek i jego związki z Uniwersytetem Stefana Batorego w Wilnie

DARIUSZ GÓRNY (Zamość)

Relacje dra Zygmunta Klukowskiego i prof. dra hab. Adama Wrzoska w dziedzinie historii medycyny

JOANNA NIEZNANOWSKA (Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie)

Kontakty polskiego środowiska historyków medycyny z zagranicą w latach 1945–1989

DARIUSZ LEWERA (Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych; Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej)

Waldemar Kozuszek jako badacz dziejów wrocławskiej medycyny

Przerwa

SESJA EUGENIKA

13.50–15.50 Moderacja Tomasz Sahaj

MICHAŁ MUSIELAK (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu / Komisja Historii i Filozofii Medycyny Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)

Udział środowiska akademickiego II Rzeczypospolitej w rozwoju eugeniki

JAROSŁAW TOMASIEWICZ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Oblicze ideowo-polityczne polskiego ruchu eugenicznego w dwudziestoleciu międzywojennym

KRZYSZTOF PRĘTKI (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu / Komisja Historii i Filozofii Medycyny Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)

Środowiska katolickie wobec problematyki eugeniki w Drugiej Rzeczypospolitej na przykładzie publicystyki ks. Stanisława Tadeusza Podoleńskiego SJ (1887–1945)

DITTA BACZAŁA (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Osoba z niepełnosprawnością intelektualną. Jej prawo do praw podstawowych

KRYSTIAN K. JABŁOŃSKI (Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk)

Analiza prawnych ram przymusowej sterylizacji w Stanach Zjednoczonych. Teoria i praktyka

MAGDA BORYSŁAWSKA (Uniwersytet Warszawski)

Diagnoza: homoseksualizm. Sterylizacja nieheteronormatywnych mężczyzn w służbie nazistowskiej biokracji

Przerwa

16.00–17.20 Moderacja Krzysztof Prętki

TOMASZ SAHAJ (Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu)

Eugenika społeczna Platona

JÓZEF BINNEBESEL (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Od idei do ideologii w kontekście tanatopedagogiki

ANNA SŁONIEWSKA (Uniwersytet Zielonogórski)

Filozoficzne podstawy eugeniki

KAMIL POPOWICZ (Uniwersytet Warszawski)

Lamarkizm społeczny jako czynnik hamujący rozwój eugeniki negatywnej we Francji

AGATA STRZĄDAŁA (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)

Trudne dziedzictwo – współczesne reperkusje dawnych teorii

22 MAJA 2024 r. (środa) SALA KLUBOWA

SESJA 100-LECIE „ARCHIWUM HISTORII I FILOZOFII MEDYCyny”

17.30–18.50 Moderacja Jarosław Sak

WŁODZIMIERZ WITCZAK (Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. Józefa Strusia w Poznaniu / „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”)

Z archiwum wspomnień – moje spotkania z „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”

ANDRZEJ KIERZEK (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)

Romuald Wiesław Gutt (1921–1988) – lekarz, historyk, filozof, redaktor naczelny „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”

JAN WNĘK (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego)

Recenzje nowości wydawniczych na łamach „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” (1924–1939)

JAROSŁAW BARAŃSKI I DANUTA WIŚNIEWSKA (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu)

O polskich przesądach lekarskich w XIX wieku

SESJA PLENARNA W SALI KONFERENCYJNEJ

18.50–19.00 Moderacja Dariusz Lewera

EWA GRZĘDA (Uniwersytet Wrocławski)

Stomatolog na tropie wojennych tajemnic karkonoskich schronisk.

O debiucie powieściowym Sławka Gortycha

19.00–20.00

Otwarte spotkanie ze Sławkiem Gortychem, lekarzem, autorem książek:

Schronisko, które przestało istnieć (Wrocław 2021),

Schronisko, które przetrwało (Wrocław 2022),

Schronisko, które spowija mrok (Wrocław 2024)

23 MAJA 2024 r. (czwartek) SALA KLUBOWA

SESJA MEDYCINA WIELOKULTUROWA

9.00–10.30 Moderacja Magdalena Muskała

SYLWIA WIŚNIEWSKA-LEŚKÓW (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Historia pewnego związku. Obraz relacji i komunikacji pacjent-lekarz w różnych kręgach kulturowych na przestrzeni czasów

ALEKSANDRA WALKOWSKA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Strefa porozumienia, czyli o mocy słów w gabinecie lekarskim – pokonywanie bariery językowej w warunkach symulowanych

AGATA KACZMAREK (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Porównanie kodeksów etyki lekarskiej wybranych krajów

KAMILA KRYSZTOFIK (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Postawy studentów kierunków medycznych z Polski i z zagranicy wobec osób starszych

TAMARA WŁODARCZYK (Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce)

Lekarze pochodzenia żydowskiego we Wrocławiu w latach 1945–1950

IGNACY EINHORN (Wyższa Szkoła Medyczna w Kłodzku)

Placówki służby zdrowia dla ludności żydowskiej na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej

Przerwa

10.50–11.40 Moderacja Ewa Baum

AGNIESZKA ŻOK (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

O ruchu i bezruchu, czyli srebrna sieć pomiędzy Chinami a Włochami

MAJA MATTHEWS-KOZANECKA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Czy(m) my się różnimy – pacjenci wielokulturowi w Polsce i Niemczech

MAGDALENA TUCZYŃSKA (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Wyzwania pandemii Covid-19 – ocena dostępności do świadczeń zdrowotnych w świetle przekonań religijnych

SESJA MEDYCINA A LITERATURA I SZTUKI PIĘKNE

11.40–12.40 Moderacja Maria Korybut-Marciniak

MIECZYSLAW CHRUSCIEL (Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Lekarskiego w Szczecinie)

Malarstwo lekarzy wczoraj i dziś – błahostka czy konieczność?

ANNA SZYMAŃSKA-BUDZIŃSKA (Warszawski Uniwersytet Medyczny – Muzeum Historii Medycyny)

Literatura antyczna w interpretacji lekarzy i farmaceutów

MAŁGORZATA DELIMATA-PROCH (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Na ile księgi cudów i łask stanowią wiarygodne oraz wartościowe źródło poznania dawnej medycyny (XVI–XVIII wiek). Wybrane problemy

EDWARD BIAŁEK (Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej; Uniwersytet Wrocławski)

KATARZYNA NOWAKOWSKA (Uniwersytet Warszawski)

Wiesław Prastowski – lekarz, poeta, eseista, filozof medycyny

Przerwa

23 MAJA 2024 r. (czwartek) SALA KLUBOWA

SESJA MEDYCINA A LITERATURA I SZTUKI PIĘKNE cd.

13.00–14.00 Moderacja Anna Szymańska-Budzińska

HALINA BOGUSZ (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu)

Nieproszony gość w szarej kurtce – obraz śmierci i umierania w poezji studentów Wydziału Lekarskiego

MARIA KORYBUT-MARCINIAK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)

Jakub Szymkiewicz (1775–1818) – lekarz, filantrop, pisarz

MICHAŁ SKOP (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Juliusz Roger – lekarz i zbieracz śląskich pieśni ludowych

EDWARD BIAŁEK I NATALIA POŁUDNIAK (Ośrodek Pamięci i Dokumentacji Historycznej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej; Uniwersytet Wrocławski)

Jerzy Bogdan Kos jako prozaik i poeta

SESJA PLENARNA W SALI KONFERENCYJNEJ

14.20–14.40

Pokaz filmu o prof. Janie Mikuliczu-Radeckim. Wprowadzenie KRZYSZTOF WRONECKI

14.40–15.10 Moderacja Halina Bogusz

BEATA KOŁODZIEJCZYK-MRÓZ I PIOTR MAJCHER (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Profesora Andrzeja Szczeklika „Przychodzi wena do lekarza” okiem organizatorów

JĘDRZEJ SOLIŃSKI (Uniwersytet Wrocławski / Sorbisches Museum in Bautzen)

„Dopóki w tobie jestem”, czyli poetycki świat Kazimierza Pichlaka

15.10–16.10

Otwarte spotkanie z dr. n. med. Kazimierzem Pichlakiem, lekarzem i poetą, laureatem Konkursu Literackiego im. Profesora Andrzeja Szczeklika *Przychodzi wena do lekarza*

16.10–17.00

Pokaz filmu pt: *Mensch* w reżyserii Pawła Wysoczańskiego. Wprowadzenie MARCIN CZERWIŃSKI

Zakończenie Kongresu

Czas referowania: 15 minut

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

SALA KONFERENCYJNA przy al. Matejki 6

22–23 MAJA 2024 r. (środa, czwartek)

Wystawa „200 lat Weterynarii Polskiej – z Wilna do Torunia przez Charków”.

Kurator wystawy: prof. dr hab. Lubow Żwanko (Państwowy Uniwersytet Biotechnologiczny w Charkowie, Ukraina)

W środę 22 maja 2024 r. o godz. 20.00

w SALI KLUBOWEJ

odbędzie się zebranie zarządu i członków Polskiego Towarzystwa Historii Nauk Medycznych

Wrocław miasto spotkań

Patronat Honorowy Prezydenta Wrocławia
Jacka Sutryka

NIL

Naczelna
Izba Lekarska

Patronat Honorowy Prezesa Naczelnej Izby Lekarskiej Łukasza Jankowskiego

Komitet naukowy Kongresu

Dr hab. Jarosław Barański; prof. dr hab. n. med. Ewa Baum; prof. dr hab. Edward Białek;
dr hab. n. med. Barbara Bruziewicz-Mikłaszewska; prof. dr hab. Mirosława Czarnecka;
prof. dr hab. n. med. Andrzej Gładysz; prof. dr hab. Ryszard W. Gryglewski;
prof. dr hab. n. med. Andrzej Grzybowski; prof. dr hab. n. med. Andrzej Kierzek;
dr n. med. Krzysztof Kopociński; dr n. med. Zbigniew Kopociński; dr hab. Walentyna Korpalska;
dr hab. n. med., prof. WSM Sylwia Krzezińska; prof. dr hab. Anita Magowska;
dr hab., prof. PO Mariusz Mięka; prof. dr hab. n. med. Krzysztof Moroń;
prof. dr hab. Michał Musielak; prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka; dr n. med. Krzysztof Prętki;
prof. dr hab. n. med. Jerzy Supady; dr hab., prof. UMK Wojciech Ślusarczyk;
prof. dr hab. Bożena Urbanek; dr hab., prof. PWr Andrzej Wojnar, dr n. med. Paweł Wróblewski

Komitet organizacyjny Kongresu

Dariusz Lewera (przewodniczący), Edward Białek, Jacek Bondyra, Weronika Brzozowska,
Edyta Gorząd-Biskup, Maria Danuta Jarosz, Aleksandra Jaworska, Bożena Kaniak,
Maja Matthews-Kozanecka, Magdalena Mazurak, Małgorzata Niemiec, Marek Nikiel,
Katarzyna Nowakowska, Leszek Pałka, Natalia Południak, Justyna Radłowska,
Weronika Rymmer, Michelle Sakowicz, Piotr Skalski, Izabela Spielvogel, Barbara Wasiewicz,
Krzysztof Wronecki

Organizatorzy i Partnerzy

Dolnośląska Izba Lekarska

Naczelna Izba Lekarska

Krajowa Izba Fizjoterapeutów

Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych

Katedra i Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych oraz Katedra Nauk Społecznych i Humanistycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Katedra Historii Medycyny Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego

Studium Nauk Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk o Zdrowiu
Collegium Medicum w Bydgoszczy

Okręgowa Izba Lekarska w Szczecinie

Dolnośląska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych

Komisja Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie

Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk – Zespół Badań nad Historią Nauk Medycznych

Komisja Historyczna Wojskowej Izby Lekarskiej

Polskie Towarzystwo Historii i Filozofii Medycyny

Komisja Historii i Filozofii Medycyny Wydziału IV Nauk Medycznych Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Towarzystwo Ubezpieczeniowe INTER Polska

„Gazeta Lekarska” Naczelnej Izby Lekarskiej

MEDIUM. Gazeta Dolnośląskiej Izby Lekarskiej

„Przegląd Uniwersytecki”. Pismo Informacyjne Uniwersytetu Wrocławskiego

Patroni medialni

Przegląd Uniwersytecki
Pismo Informacyjne
Uniwersytetu Wrocławskiego

Wieża zegarowa
wrocławskiej
Hali Targowej